

İSTANBUL
SERBEST MUHASEBECİ
MALİ MÜŞAVİRLER ODASI

07/06/2007

26 milyar YTL'den işsize düşen 1.2 milyar YTL

İşsizlik Sigortası'nın uygulamaya başladığı Mart 2002 tarihinden 31 Mart 2007 tarihine kadar geçen sürede yaklaşık 3 milyon işsizden sadece 814 bin kişi yararlandı. İstanbul Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası (İSMMMOM) “İşsizlik Sigortası ve Yeni Gelişmeler” başlıklı raporunu açıkladı. Mayıs 2007 tarihli söz konusu rapora göre, 30 Nisan 2007 itibarıyla İşsizlik Sigortası Fonu'nun toplam varlığı 25 milyar 869 milyon YTL iken sigorta giderleri 1.2 milyar YTL ve ücret garanti fonu 7 milyon 16 bin YTL oldu.

Rapora göre, gerek diğer ülke uygulamaları gerek Türkiye'deki çalışma koşullarına göre yararlanma koşulları oldukça ağır olan İşsizlik Sigortası'na bugüne kadar 907.941 kişi başvuruda bulundu ve 814.104 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazandı. Raporda, Nisan 2007 dönemi içerisinde sadece 103.251 kişinin işsizlik sigortası fonundan yararlanabildiği belirtildi.

TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı ve İSMMMOM Başkanı **Yahya Arıkan**, hiçbir ülkede prim ödeme süresinin Türkiye kadar ağır olmadığına dikkat çekerek şu değerlendirmeyi yaptı: **"2007 yılı Nisan ayı baz alındığında, toplam 2.760.000 işsizden sadece 103.251 kişinin fondan yararlanması, işsizlik sigortasının gerçek amacına ulaşmadığının çok önemli bir göstergesi. Fonda toplanan paranın çok düşük bir kısmı işsizlerin kullanımına ayrılmıştır. En azından son üç yılda 450 gün prim ödeyenlere de 120 gün süreyle işsizlik sigortası yardımları verilmesine ilişkin düzenleme yapılmalıdır. Böyle bir düzenleme fondan yararlanabilecek 'şanslı işsiz'lerin sayısını biraz arttırabilir."**

İŞSİZLİK YARDIMI ÇOK DÜŞÜK

Fondan yararlanabilmek için gereken yasal süreyi dolduran işsizlere de çalışırken aldığı günlük net kazancın yüzde 50'sinin 30 ile çarpımı tutarında aylık ödeme yapılıyor. Ancak bunun üst sınırı asgari ücretin net tutarı olarak uygulanıyor. Bu durumda özellikle yüksek maaş alan ve buna göre yüksek tutarda prim ödeyen sigortalılar işsiz kaldığında düşük tutarda işsizlik yardımı alıyor. Örneğin: **Aylık 2.100 YTL net ücret alan bir kişinin** brüt ücreti 2.930 YTL. Bu tutardan;

SSK primi işçi payı olarak 410 YTL,

İşsizlik sigortası primi işçi payı olarak 29 YTL,

Damga vergisi olarak 17 YTL,

Gelir vergisi olarak 373 YTL ödemektedir. (%15 vergi diliminden hesaplanmıştır)

Ayrıca, işveren payı olarak da, 571 YTL SSK primi ve 58 YTL işsizlik sigortası primi kesiliyor. Diğer bir deyişle **bu işçi için her ay toplam 1.458 YTL vergi ve sigorta primi alınmasına rağmen** işsiz kaldığında kendisine ödenecek tutar asgari ücretin net tutarı olan 403,03 YTL'yi geçemiyor.

TÜRKİYE İLE BAZI ÜLKELERİN KARŞILAŞTIRILMASI

TÜRKİYE

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	Son üç yıl içinde 600 gün prim ödemiş olmak
Ortalama Günlük Kazanç tavanı	Aylık 403,03 YTL
İşsizlik Ödeneği Oranı	Net Ücretin %50'si (Net asgari ücreti geçmemek üzere)
İşsizlik Ödeneği Süresi	Sigortalının prim ödeme süresine göre 6 ay ile 10 ay arasında değişiyor.

BELÇİKA

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	Sigortalının yaşına göre geçmiş 18 ay içerisinde 182 gün ile geçmiş 36 ay içerisinde 624 gün prim ödemiş olma
Ortalama Günlük kazanç tavanı	65 Avro
İşsizlik Ödeneği Oranı	Referans Kazancın %55-60 arası değişiyor.
İşsizlik Ödeneği Süresi	Uzun dönemli işsizlik ve aktif iş arama dışında süresiz

İSPANYA

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	Asgari prim dönemi: yasal işsizlik durumunun sona ermesi veya prim ödeme zorunluluğunun kalktığı tarihten itibaren 6 yıl boyunca en az 360 gün.
Ortalama Günlük kazanç tavanı	İşsizliğin sona ermesi ile birlikte 180 prim günü için çalışanın ortalama prim tabanı. Sosyal güvenlik primleri için azami sınır uygulanır.
İşsizlik Ödeneği Oranı	İlk 180 gün için referans gelirlerinin %70'i; daha sonra %60. Azami: asgari ücretin %170'i, %195'i veya %220'si. Asgari: bağlı çocuklar ile birlikte asgari ücretin %100'ü; bağlı çocuklar olmadan asgari ücretin %75'i.
İşsizlik Ödeneği Süresi	Takip eden 6 yıldan sonraki prim dönemine dayalı olarak ödeme süresi 4 ay ile 2 yıl arasında.

FRANSA

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	İşsizliği takip eden 22 ay boyunca en az 6 ay sigorta
Ortalama Günlük kazanç tavanı	Son 12 ayda ödenen primlerin gelirleri. Önceki günlük ücretin %75'i. Sosyal güvenlik tavanının dört katı, aylık 10 Euro
İşsizlik Ödeneği Oranı	Referans günlük ücretlerin %40.4'ü + günlük 10 Euro veya RGÜ'in %75 sınırı içerisinde RGÜ'in %57.4'ü. En iyi sonuç hesaba katılır. Asgari günlük 28.4 Euro.
İşsizlik Ödeneği Süresi	Yararlanma ödemesinin süresi sigorta uzunluğuna ve yaşa göre değişir; asgari: 7ay, azami: 42 ay.

İTALYA

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	Son 2 yıl süresince iki yıllık sigorta ve 52 hafta prim.
Ortalama Günlük Kazanç tavanı	Genel ödeme.
İşsizlik Ödeneği Oranı	Son 3 ay süresince elde edilen ortalama ödemelerin %50'si (ilk aylar için, %40 yedinci ay için).
İşsizlik Ödeneği Süresi	210 gün (50 yaş üstü işsizlik için 300 gün).

ÇEK CUMHURİYETİ

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	Geçmiş 3 yıl içinde 12 ay prim ödemiş olmak
Ortalama Günlük kazanç tavanı	Son üç aylık dönem kazancının ortalaması
İşsizlik Ödeneği Oranı	İlk üç ay %50, sonraki üç ay %45, yeniden eğitim sırasında %60 Ödenek aylık en fazla 388 avro ile 434 avro arasında değişiyor.
İşsizlik Ödeneği Süresi	50 yaşa kadar 6 ay, 50-55 yaş arası 9 ay, 55 yaş üzeri ve yeniden eğitim sırasında 12 ay

ALMANYA

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmak İçin Prim Ödenmesi Gereken Süre	Geçmiş iki yıl içinde 12 ay sigortalı olmak
Ortalama Günlük Kazanç tavanı	Aylık 5250 Avro
İşsizlik Ödeneği Oranı	Net Ücretin %60-67'si arasında
İşsizlik Ödeneği Süresi	Sigortalının yaşına ve prim ödeme süresine göre 12 ay ile 36 ay arasında değişiyor.

ÖNERİLER

İSMMMMO raporunda şu öneriler yer aldı:

1) İşsizlik sigortasına 600 günden az prim ödeyenlerin de yararlanabileceği bir şekilde değişiklik yapılmalıdır. Buna göre son üç yılda; 450 gün çalışmış sigortalılar 120 gün, 600 gün çalışmış sigortalılar 180 gün, 900 gün çalışmış sigortalılar 240 gün, 1080 gün çalışmış sigortalılar 300 gün süre ile İşsizlik Sigortası hizmetlerinden yararlanabilmelidir.

2) Yine, son 120 gün kesintisiz çalışmış olma şartı kaldırılmalıdır.

3) İşsizlik sigortası ödeneğinin tavan tutarı olan asgari ücretin net tutarı (Halen 403,03 YTL), artırılarak asgari ücretin net tutarının 2 katı olarak (806,06 YTL) uygulanmalıdır.

4) İşsizlik sigortasından yararlanmayan diğer işsizlere de, mesleki ve teknik eğitim verilmelidir. Böylece hem nitelikli iş gücü artmış olacak, hem de işsizlik sigortası kaynaklarından diğer işsizlerde yararlandırılmış olacaktır.

5) İşsizlik sigortası fonunda yeterli kaynak toplandığı dikkate alındığında hem işverenlerin prim yükünün azaltılarak istihdamın teşvik edilebilmesi, hem de işsizlik sigortasından dolayı kamuya gelen yükün hafifletilmesi için mutlaka işsizlik sigortası primleri düşürülmelidir. Buna göre ; % 1 işveren, % 1 işçi ve % 0,5 Devlet payı olmak üzere toplam % 2,5 olarak uygulanmalıdır.

6) İstihdamı önündeki en büyük engellerden birisi olan eski hükümlü, terör mağduru, özürlü çalıştırma yükümlülüğü için gereken aynı ilde 50 işçi çalıştırma koşulunun, aynı iş yerinde 250 işçi çalıştırılması şeklinde değiştirilerek, bu kapsamda çalıştırılanların vergi ve sigorta primine devlet katkısı getirilmelidir.